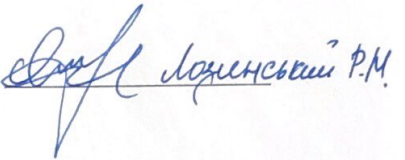

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра географії України

Затверджено

На засіданні кафедри географії України
географічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 5 від 07 лютого 2024 р.)

Завідувач кафедри

 Р.М. Лозинський

Силабус
з навчальної дисципліни вільного вибору студентів
«Проблеми історико-географічних досліджень України»,
2024-2025

Львів – 2024 р.

Назва курсу	Проблеми історико-географічних досліджень України
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка 41, 79005, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	ДВВС
Викладачі курсу	Дністрянський М. С., д.г.н., професор
Контактна інформація викладачів	m_dnister@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	Четвер: 16:00 – 18. 00(вул. Дорошенка,41, каб. 106) Також проводяться он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/bachelor/vybir-navchalnykh-dystsyplin/perelik-vybirkovykh-2024-2025
Інформація про курс	Курс за вибором, який забезпечує спеціальні знання та вміння з географії України.
Коротка анотація курсу	Курс «Проблеми історико-географічних досліджень України» зорієнтований на формування в студентів системи знань щодо особливостей розвитку географічного простору України впродовж історичного часу, розуміння тенденцій і взаємозалежностей в історико-географічних процесах. В процесі навчання значна увага приділяється формуванню в студентів об'єктивних знань щодо процесів формування українського етносу та української етнічної території, становлення державної території й державних кордонів, демографічного й економічного розвитку..
Мета та завдання курсу	Метою навчального курсу «Проблеми історико-географічних досліджень України» є всебічне ознайомлення студентів з об'єктивними тенденціями територіально-політичного, етнодемографічного й економічного розвитку України впродовж історичного часу. Завданням навчального курсу «Історична географія України » є: - формування в студентів-географів історико-географічного мислення, розуміння тенденцій і взаємозалежностей в історико-географічному розвитку; - підготовка студентів до об'єктивного й самостійного аналізу історико-географічної інформації.
Література для вивчення дисципліни	1. Атлас історії української державності. Львів, 2013. 2. Дністрянський М. С. Вступ до історичної географії України. Львів, 2007 3. Дністрянський М. С. Кордони України. Територіально-адміністративний устрій. Львів, 1992. 4. Дністрянський М. С. Етногеографія України. Львів, 2008. 5. Дністрянський М. С. Роль різноспрямованих колонізаційних рухів у заселенні Українських Карпат упродовж XIII – першої половини XIX ст.:

	<p>монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019.</p> <p>6. Історичний атлас України // Ред. Ю. Лоза. К., 2015.</p> <p>7. Круль В. П. Ретроспективна географія з основами етногеографії.. Чернівці, 2017.</p> <p>8. Матеріали Всеукраїнсь-кого наукового семінару пам'яті професора Володимира Круля. Чернівці, 2023</p> <p>9. Щодра О. Історична географія України. Львів, 2016.</p>
Тривалість курсу	1 семестр
Обсяг курсу	<p>Очне навчання: Усього 120 год. Аудиторних занять 64 (з них 32 год. лекцій, 32 год. семінарських/практичних занять) та 56 год. самостійної роботи.</p> <p>Заочне навчання: Усього 180 год. Аудиторних занять 20 (з них 14 год лекцій, 6 год. семінарських/практичних занять) та 160 год. самостійної роботи</p>
Очікувані результати навчання	<p>В результаті вивчення цього курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • джерела історичної географії України; • основні проблеми історико-географічного аналізу; • історично-географічні особливості українського етно- і націогенезу; • основні етапи формування суспільно-географічного простору України; • тенденції етнодемографічного розвитку України; • особливості формування української етнічної території та державних кордонів • сучасні історично-географічні та етнографічні відмінності в Україні; <p style="text-align: center;">вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснювати відбір історико-географічних джерел в студентській дослідницькій роботі; • використовувати історико-географічні методи в самостійній роботі; • проводити самостійні історико-географічні дослідження; - опрацьовувати історично-географічні карти та складати історико-географічні картосхеми;
Ключові слова	Зміни географічного простору впродовж історичного часу, джерела історичної географії, історичні етногеографічні процеси, заселення території, історична демогеографія, історичні економіко-географічні процеси
Формат курсу	Очний
Форми роботи	Проведення лекцій, семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Подано в таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з географії та історії України.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Дискусія, індивідуальні заняття, самостійна робота, проблемні бесіди, метод кейсів, творче індивідуальне завдання тощо

<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Персональний комп'ютер, загальнодоступне програмне забезпечення, доступ до Інтернету, проектор</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: поточна успішність 50 балів, індивідуальне завдання, залік – 50 балів.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Роботи студентів є їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі зайняття курсу.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>Поняття історико-географічного аналізу. Хронологічні рамки історичного часу. Джерела історичної географії Літературно-описові та політико-правові джерела. Статистичні джерела. Картографічні джерела. Проблема концептуального осмислення ролі природного середовища в історичних процесах. Заселення території України. Географія перших державних утворень на українських землях. Географія античних міст держав. Неслов'янські племінні держави Північного Причорномор'я. Перші племінні словянські державні утворення на території України. Початки українського етногенезу. Київська Русь і Галицько-Волинська Держава: територія, кордони, територіальний устрій етнічний склад, найбільші поселення. Політична географія українських земель в складі Польщі, Литви, Речі Посполитої, Угорщини, Османської імперії та її васалів. Вплив Магдебурського права на формування геопросторової організації міст України. Поділи Польщі і територіально-політичні зміни на українських землях в кінці XVIII ст. Зміни української етнічної території. Політична географія українських земель в часи української революції 1917 – 1921 років. Поділ українських земель у міжвоєнний період. Адміністративно-територіальні зміни в УРСР. Формування кордонів УРСР, економіко-географічні зміни. Голодомор українського народу. Молдавська автономія. Етнополітична географія українських земель в складі Чехословаччини, Польщі, Румунії, СРСР. Соціально-політичне становище українців в різних зонах окупації. Формування кордонів УРСР в ході та за результатами Другої світової війни. Економіко-географічні зміни. Обмін територією з Польщею. Включення до складу УРСР Криму. Етногеографічні зміни.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Схема курсу

№	Тема	Лекції, год.	Семінари, год	Самостій- на робота, год.
1	Історико-географічні дослідження: актуальність й концептуально-методологічні основи	2	2	4
2	Джерела історико-географічних досліджень	2	2	6
3	Початки формування суспільно-географічного простору України	2	2	6
4	Початки слов'янського й українського етногенезу	2	2	4
5	Географія перших українських державних утворень	2	2	4
6	Географія українських земель в XIV – XVIII ст.	4	4	4
7	Географія українських козацьких військово-державних утворень XV – XVIII ст.	2	2	6
8	Політична, демо- та етногеографія українських земель в складі Австрійської (Австро-Угорської) та Російської імперій. Межі української етнічної території.	4	4	6
10	Політична географія українських земель в часи української революції 1917 – 1921 років. Формування державної території та кордонів.	4	4	6
11	Географія українських земель у міжвоєнний період. Зміни території УРСР	4	4	4
12	Територіально-політичні зміни на українських землях в Другій світовій війні та у повоєнний період	4	4	4
	Всього	32	32	56